

OSNOVNA ŠOLA MARKOVCI
Markovci 33/D
2281 Markovci
info@os-markovci.net
www.os-markovci.net

Osnovna šola Markovci

NIMAM DOVOLJ PROSTEGA ČASA!

Filozofija ali sociologija

Raziskovalna naloga

Avtorice:

Pia Zemljarič

Maja Majcen

Saša Janžekovič

Mentorica:

Špela Horvat, mag. prof. šp. vzg.

Markovci, 2020

ZAHVALA

Zahvaljujemo se mentorici Špeli Horvat za vso pomoč pri pridobivanju rezultatov, za vse kakovostne nasvete in strokovno vodenje pri izdelavi raziskovalnega dela.

Hvala tudi vsem učencem in učenkam OŠ Markovci, za sodelovanje in izpolnjenje anketnega vprašalnika.

KAZALO

1 UVOD	7
1.1 CILJI NALOGE	7
1.2 METODE DE LA	7
1.3 HIPOTEZE	8
2 TEORETIČNI DEL	9
2.1 DEFINICIJA PROSTEGA ČASA	9
2.2 ŠPORT KOT SPROSTITEV ZA PROSTI ČAS	9
2.3 PREOBREMENJENOST OTROK	11
2.3.1 PREOBREMENJENOST S ŠOLO	12
2.3 FUNKCIJE PROSTEGA ČASA	12
2.3.1 POČITEK	12
2.3.2 RAZVEDRILO IN ZABA VA	13
2.3.3 RAZVOJ OSEBNOSTI	13
2.3.4 VRSTNIŠKA SOCIALIZACIJA	13
2.4 POMEN IN VPLIV DRUŽINE NA PROSTI ČAS OTROKA	14
2.5 ŠOLA IN PROSTI ČAS UČENCEV	15
3 EKSPERIMENTALNI DEL	16
3.1 RAZISKOVALNE METODE	16
3.1.1 PROUČEVANJE PISNIH VIROV	16
3.1.2 METODA ANKETIRANJA	16
4 REZULTATI IN RAZPRAVA	17
4.1 REZULTATI IN RAZPRAVA DEKLICE OŠ MARKOVCI:	17
4.2 REZULTATI IN RAZPRAVA DEČKI OŠ MARKOVCI	24
4.3 RAZPRAVA	31
5 ZAKLJUČEK	32
6 VIRI N LITERATURA	33
7 PRILOGE	34
7.1 ANKETNI VPRAŠALNIK	34

KAZALO TABEL

Tabela 1: Imaš kakšen status?	23
Tabela 2: Meniš, da status vpliva na tvoje boljše ocene?	23
Tabela 3: Imaš slabše ocene?	23
Tabela 4: Imaš kakšen status?	30
Tabela 5: Imaš slabše ocene zaradi statusa?	30

KAZALO SLIK

Slika 1: Prosti čas – različne dejavnosti (https://zpm-mb.si).....	10
Slika 2: K prostemu času sodi tudi počitek (http://prej-potem.com/).....	12
Slika 3: Druženje s prijatelji (http://prej-potem.com/)	13
Slika 4: Prosti čas z družino (http://center-iris.si/2018/01/18/moj-prosti-cas/)	14
Slika 5: Meniš, da imaš dovolj prostega časa?	17
Slika 6: Kaj najraje počneš v prostem času?	18
Slika 7: Koliko prostega časa imaš povprečno na dan?	18
Slika 8: kom največkrat preživljaš prosti čas?.....	19
Slika 9: Kje največkrat preživljaš prosti čas?.....	19
Slika 10: Smatraš prosti čas, kot čas za učenje?	20
Slika 11: Je prosti čas za tebe obšolska dejavnost?	20
Slika 12: Se med prostim časom učiš?	21
Slika 13: Te starši spodbujajo k aktivnemu preživljanju prostega časa?	21
Slika 14: Obiskuješ obšolske dejavnosti?	22
Slika 15: Kakšen je tvoj lanski učni uspeh?	22
Slika 16: Meniš, da imaš dovolj prostega časa?	24
Slika 17: Kaj najraje počneš v prostem času?	24
Slika 18: Koliko prostega časa imaš na dan?	25
Slika 19: S kom največkrat preživiš prosti čas?	26
Slika 20: Kje največkrat preživiš prosti čas?	26
Slika 21: Smatraš prosti čas, kot čas za učenje?	27
Slika 22: Je prosti čas za tebe obšolska dejavnost?	27
Slika 23: Se med prostim časom učiš?	28
Slika 24: Te starši spodbujajo k aktivnemu preživljanju prostega časa?	28
Slika 25: Obiskuješ obšolske dejavnosti?	29
Slika 26: Tvoj lanski učni uspeh.	29
Slika 27: Vpliva status na tvoje ocene?	30

POVZETEK

V sodobnem svetu se otroci srečujejo z vse več pogostim pomanjkanjem prostega časa. Popoldanske dejavnosti, kot so obiskovanje različnih športnih vadb, vaje v prostovoljnih gasilskih društvih in obiskovanje glasbenih šol, so postale prava senzacija za današnje otroke. Otrokom ne ostaja več toliko časa za prosto igro, za druženje s prijatelji in z družino. Pri tem se postavlja vprašanje, ali imajo otroci sploh še kaj prostega časa? Kot mlade raziskovalke smo se večkrat vprašale, kaj je bolje za nas radovedneže. Ali, da smo v popoldanskem času zaposleni in zasuti z najrazličnejšimi dejavnostmi, ali se raje prepustimo igri in delamo nekaj kar nas veseli. Z metodo ankete in grafične analize podatkov smo želeli spoznati, kako otroci na OŠ Markovci preživljajo svoj prosti čas, ali imajo učenci, ki so aktivni skozi ves dan, res boljše šolske rezultate in kaj točno vpliva na boljšo miselnost in organiziranost učencev, ki imajo še zraven popolnoma zasedenega urnika tudi čas za učenje. V raziskovalni nalogi smo raziskale, kako se s tem vsem soočajo učenci in učenke OŠ Markovci, zraven tega nas je zanimalo tudi kako status športnika oz. status umetnika vpliva na organiziranost in boljše šolske rezultate. Iz anketnega vprašalnika za učence in učenke od 7. do 9. razreda smo ugotovile, da osnovnošolci premalo svojega prostega časa preživljajo v naravi in s prijatelji, veliko raje svoj prosti čas porabijo za posedanje pred računalniki. Zanimiva je tudi ugotovitev, da skoraj noben anketirani nima statusa športnika, ali umetnika. Najbolj nas je presenetila ugotovitev, da starši osnovnošolcev ne spodbujajo za aktivno preživljanje prostega časa. Osnovnošolci so zelo obremenjeni s šolskimi obveznostmi, čeprav kot država spadamo med najmanj obremenjene učence na svetu.

Ključne besede: Prosti čas, osnovna šola, status, preobremenjenost, športne aktivnosti, učni uspeh.

ABSTRACT

In a modern world children are facing with the lack of free time. Afternoon activities, for example sport activities, volunteer fire service activities and visiting music schools have become a real sensation for the contemporary children. Children do not have enough time for unguided, relaxed games, for meeting with friends and family. This raises questions like: do children have any free time at all? We, young researches, are curious, what is better for us. Do we need all afternoon extra activities or is better for us to spend free time doing what we like as much as possible? With the questionnaire and with the graphical analysis of the data we wanted to sum up how pupils of the Primary school Markovci spend their free time. Do pupils who are active through the whole day have better school results, what does affect more on thinking and organizing of students who have also extra activities beside lessons and if they have enough time to learn. In our research work pupils from Primary school Markovci were analysed. We also wanted to find out whether status of being a sportsmen or art status has an effect on better results and on the organisation of the pupils.

Questionnaire results which were taken from pupils from 7 th till 9 th grade showed that pupils do not spend enough time in the nature and with friends, they prefer spending time sitting in front of their computers. It is interesting that almost no pupils have sport status. Results also show that parents do not encourage their children for spending their free time on active way. Primary school pupils are stressed because of the capacity of learning, even though Slovenia is among countries which has less stressed pupils in comparison with the other countries in the world.

Key words: free time, Primary school, special statues for sportsmen, sport activities, educational achievements.

1 UVOD

Smo učenke sedmega razreda Osnovne šole Markovci in letos smo se prvič odločile za raziskovalno nalogo. Temo o prostem času smo izbrale, zaradi našega zanimanja o prostem času osnovnošolcev na naši šoli. Opazile smo namreč, da imajo učenci in učenke na naši šoli vedno manj prostega časa. Zanimalo nas je, koliko prostega časa nam sploh ostaja, ali učenci in učenke smatrajo prosti čas, kot čas za učenje in kako njihov prosti čas vpliva na ocene, ter ostale rezultate. Naloga je sestavljena iz teoretičnega in eksperimentalnega dela. Teoretični del smo napisale s pomočjo literature, ki smo jo našle na internetu. Eksperimentalni del je nastal z analizo ankete.

1.1 CILJI NALOGE

Prosti čas si lahko ljudje predstavljamo na različne načine, nekateri prosti čas jemljejo kot čas za počitek, nekateri čas, ko opravljajo domača opravila, mogoče je za koga prosti čas vse kar počne doma. S pomočjo ankete bomo na to vprašanje dobile odgovor učencev osnovne šole Markovci. Cilj naše raziskovalne naloge je, da izvemo koliko prostega časa imajo učenci OŠ Markovci ob natrpanih urnikih, zanima nas tudi ali je možno, da status športnika ali umetnika vpliva na ocene, kajti predvidevamo, da imajo športniki ali umetniki, ki se intenzivno ukvarjajo s treningi in drugim še manj prostega časa. Zanima nas tudi, kako to vpliva na ocene osnovnošolcev. Tema je dokaj raziskana, vendar smo mnenja, da prosti čas drugače vpliva na posamezno okolje, ali živimo v mestu ali na vasi. Z raziskovalno nalogo želimo dobiti odgovore, te smo dobile s pomočjo ankete.

1.2 METODE DELA

Naloga je nastala s pomočjo podatkov, ki smo jih našle na internetu in ankete, izvedene na naši šoli. Za začetek smo se odločile, da poiščemo nekaj literature o prostem času. Našle smo jo na internetu in s pomočjo te izdelale teoretični del raziskovalne naloge. Eksperimentalni del je nastal na podlagi ankete. Hipoteze smo preverjali z rezultati ankete. Anketo smo sestavile na osnovi pridobljenega znanja iz najdene literature. Razdelile smo jo učencem od 7. do 9. razreda. Podatke, pridobljene z anketo, smo analizirale. Podatki so prikazani v tabelah in grafih.

1.3 HIPOTEZE

V raziskovalni nalogi smo si zastavile naslednje hipoteze, na podlagi katerih bo potekala naša raziskovalna naloga.

- **H1:** Učenci, ki se ukvarjajo z obšolskimi dejavnostmi, imajo boljše šolske rezultate.
- **H2:** Učenci, ki so se prej ukvarjali z obšolskimi dejavnostmi imajo še vedno dobre šolske rezultate.
- **H3:** Status športnika in status umetnika vplivata na boljše ocene.
- **H4:** Učenci OŠ Markovci smatrajo prosti čas, kot čas za učenje.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 DEFINICIJA PROSTEGA ČASA

Prosti čas različni avtorji drugače definirajo. Mlinar je mnenja, da je prosti čas produkt industrijske družbe, za katero je značilno ločevanje med delovnim in bivalnim okoljem (Mlinar, 2007). Prosti čas je ves čas zunaj posameznikovih obveznostih, ko le-ta ravna v konkretnih okoliščinah razmeroma svobodno, skladno s svojo identiteto (Tomori, 2000).

Od konca 19. stoletja do danes se povečuje število dni, namenjenih počitku in rekreaciji (Černigoj Sadar in Brešar 1996). S spremenjenim vrednotenjem posameznih področij življenja so se pojavile spremembe, ki dajejo možnosti za subjektivne odločitve o preživljanju prostega časa. Prosti čas je še vedno povezan s težavami delitve dela ter s prevladujočimi družbenimi in osebnimi vrednotami ter s socialnoekonomskim položajem. Čim boljši je socialnoekonomski položaj, tem večja je možnost izbire načina preživljanja prostega časa (Černigoj Sadar in Brešar 1996). Ko ljudje opravimo svoje poklicne, družbene in druge obveznosti, nam navadno ostane še nekaj časa, ki mu pravimo prosti čas. Ta čas izkoristimo za dejavnosti, ki so nam všeč in si jih izberemo po lastni presoji, za zabavo, razvedrilo itd. Iz osnovne teorije prostega časa je razvidno, da je poleg sprostitve, rekreacije in regeneracije energije pomembno predvsem osveščanje, pridobivanje novih informacij in razvoj tistih sposobnosti, ki se zaradi specifičnih zahtev delovnega procesa ne morejo razviti med delovnim časom. To so predvsem dejavnosti, ki človeku omogočajo aktivno udeležbo pri oblikovanju individualne kvalitete življenja (Černigoj Sadar, 1991).

Zaradi nezdravega načina življenja z velikim pomanjkanjem gibanja strokovnjaki vedno bolj priporočajo dejavno preživljanje prostega časa. Ferenc Rauter (2004) kot zagovorec pristočasnega športa je prepričana, da je tudi šport pomemben dejavnik kakovosti življenja. Prav šport kot način preživljanja prostega časa velja za eno od dejavnosti, pri katerih se razodeva posebna plat človekove igrivosti in ustvarjalnosti. Šport je dejavnost, v kateri človek išče in najde možnost za razvedrilo, osebno izpopolnjevanje in notranje bogatenje (Sila in Krpač, 2004). Športna dejavnost v prostem času je ena od kakovostnejših oblik pristočasnih aktivnosti, s katerimi posameznik dejavno preživlja svoj prosti čas. Uvrščamo jo med aktivne, pri katerih se čas pozitivno izkorišča. Športna dejavnost nastopa kot protiutež sodobnemu okolju in s svojimi zahtevami vzpostavlja izgubljeno ravnotežje, ki je pomembno za naše zdravje (Ferančak Rauter, 2004). Kdor se v prostem času ukvarja s športom, ohranja zdravje in živi kakovostneje. Športno dejaven življenjski slog ponuja mnogo rešitev za resne probleme sodobne družbe – pomanjkanje gibanja, pogoste stresne situacije, odtujenost, odvisnosti itd. (Ferančak Rauter, 2004). Že več let raziskovalci v posameznih študijah (raziskovanje športno rekreativne dejavnosti v Sloveniji, op. a.) ugotavljajo, da tako moški kot ženske pomanjkanje prostega časa označujejo kot glavni razlog za športno nedejavnost. Hkrati vidijo, da posamezniki z določeno količino prostega časa razpolagajo, a ga namenjajo drugim dejavnostim (Berčič idr., 2001).

2.2 ŠPORT KOT SPROSTITEV ZA PROSTI ČAS

V današnjem hitrem in stresnem tempu življenja je šport zelo dobrodošlo sredstvo za sprostitvev in odpravljanje stresa. Kot smo že omenili, je včasih veljalo, da so se s športom ukvarjajo tisti ljudje ki niso imeli »pametnejšega dela«, danes pa bi lahko rekli, da velja obratno. Šport postaja luksuz, saj veliko ljudi zaradi prenatrpanega delovnega urnika in hitrega tempa življenja preprosto ne najde časa za sprostitvev s športom. Razloge in izgovore za ne ukvarjanje s športom najpogosteje najdejo v pomanjkanju časa, pomanjkanju volje in motivacije, slabem vremenu, itn. Posledice tako imenovano »sedečega« načina življenja vodijo v debelost, ki ima pri mladih predvsem vpliv na nizko samozavest in

samospoštovanje, dolgoročno pa vpliva na pojav različnih bolezni. Kot predšolske otroke nas starši preko skupnega preživljanja prostega časa v gorah, športnih igriščih in plavalnih bazenih vpeljejo v svet športa. V šoli nas športni pedagogi in pedagogi iz drugih področij in družba vodijo in vzpodbujajo k raziskovanju pozitivnih vplivov športa in zdravega načina življenja. Kasneje pa sami, na račun pridobljenih pozitivnih izkušenj, živimo zdravo in aktivno življenje. Zgoraj opisan način bi bil idealen, vendar najpogosteje ni tako.

Slika 1: Prosti čas – različne dejavnosti (<https://zpm-mb.si>)

Veliko staršev se ne ukvarja s športom, saj so preobremenjeni z delom in ostalimi skrbmi. V šoli, marsikateremu učencu športna vzgoja ne diši. Takšni otroci izven šolskih obveznosti ne zahajajo na športna igrišča, saj v športu ne vidijo smisla. Veliko otrok, ki se v osnovni šoli izkažejo kot dobri športniki, v obdobju odraščanja pritegnejo druge aktivnosti, ki se jim v tistem trenutku zdijo pomembnejše. Današnja mladina prosti čas preživlja predvsem sede; najpogostejše dejavnosti so deskanje po svetovnem spletu, telefoniranje, igranje računalniških iger in gledanje televizije (Jeriček, 2007; Jurak, 2006; v Kovač, Leskošek in Strel 2007). Za mlade, ki se v prostem času ukvarjajo s športom, je manj verjetno, da bodo zašli v družbo, kjer prevladuje ponočevanje, pijančevanje, kajenje in droge. Osebnostni razvoj mladih in drugi dejavniki povzročijo, da se njihova stališča do posameznih športnih vsebin, motivacija do športne vzgoje nasploh znižujejo. Morda bi starosti in spolu prilagojen odnos, vsebine in oblike dela pri športni vzgoji pripomogli, da negativni trendi ne bi bili tako očitni. To še zlasti velja za delo z učenci, ki se pri športni vzgoji počutijo zapostavljene, nekompetentne (Škof, Zabukovec, Cecić Erpič in Boben, 2005).

2.3 PREOBREMENJENOST OTROK

Opredelitev področja raziskave–predstavitev raziskovalnega problema v prostem času in obremenjenosti otrok s šolo se govori v vseh sredinah: v šoli, doma, v medijih, marsikaj je zapisanega v časopisih. Pravico do prostega časa določa konvencija o otrokovih pravicah. "Prosti čas, seveda, če je primerno organiziran, lahko daje otroku nove priložnosti, mu ponuja nova znanja, pomaga pri razvoju spretnosti, socialnih izkušenj in razvija prijateljske odnose s sovrstniki ter starejšimi. Stopnja otrokove ali mladostnikove svobode izbirati, se odločati in sodelovati v različnih programih je odvisna od njegove starosti, interesov, osveščenosti in materialnih razmer staršev ter okolja, v katerem živi." (Mag. Franc Hočevar, predsednik ZPMS).

Na razmišljanje o prostem času pa se seveda veže tudi preobremenjenost. Tudi mladi niso izjema. V zadnjem času slišimo in beremo veliko o obremenjenosti otrok, ne le s prostočasnimi aktivnostmi, ampak (predvsem) s šolskim delom. Mnenja o vsem tem so različna.

Mnenja so, da je potrebno otroke zaposliti s prostočasnimi dejavnostmi, ki bi preprečevale nevarnosti, ki nanje prežijo zunaj. Na drugi strani pa je slišati tudi glas o hudi preobremenjenosti otrok s šolskimi obveznostmi, o stresnih dejavnikih, ki jih prinašajo prenatrpani učni načrti in preobilica učne snovi. Mladi izhajajo iz družin, ki imajo zelo različne vrednote. Nekateri so že od otroštva navajeni, da je ves popoldan vključena televizija, radio, računalnik ... Drugi pa še vedno cenijo pogovore s starši, sprehode v naravo, branje knjig ter druge literature in drugo. Spet drugi so cele dneve prepuščeni sami sebi in ta čas izkoristijo za druženje s prijatelji, potepanje po mestu, sprehode po parku. Nekaj je takih, ki so doma in ta čas porabijo za učenje, delanje domačih nalog. Nekateri pa so tudi ob popoldnevnih polno zaposleni. Hodijo k različnim interesnim dejavnostim. Med njimi so takšni, ki imajo eno interesno dejavnost na teden, pa že govorijo o strašni preobremenjenosti in imajo zato celo status posebnega učenca. Večinoma pa govorimo o tistih, ki imajo vse popoldneve zasedene z interesnimi dejavnostmi in komaj uspejo napisati vse domače naloge.

Z besedo »prosti čas« torej pojasnimo ves čas, ki ostaja po opravljenem delu in drugih življenjskih potrebah. »Prosti čas ni nasprotje delu niti ni zgolj rekreacija, temveč je nadaljevanje človekove produktivnosti v najrazličnejših variantah, ki omogoča v mejah družbenih okoliščin razmah in aktivnost osebnosti.«(Lešnik, R.: K temeljem pedagogike in didaktike prostega časa. Študijsko gradivo. PF Maribor, Maribor 1987, str. 16) Rudi Lešnik v svoji knjigi Prosti čas trdi, da posebnega problema prostega časa ni bilo, dokler je bil človek povezan z naravo in je živel v soglasju z naravnimi procesi. Ko je s svojo ustvarjalnostjo spreminjal načine proizvodnje, pa je tudi čas, ki mu je ostal začel bolj načrtno preživljati. Tako je prosti čas postal sestavina nekega kroga človekovih dejavnosti, ki so le v celoti izkoriščene omogočale človeku popolno zadovoljstvo. Tako opredelitev kategorije prosti čas seveda lahko uporabimo tudi v zvezi z mladimi. Njihovo poklicno delo je pač šola. Toda, ali prosti čas še sploh imamo? Tudi naš čas je nekako zožen, zapolnjen s šolskimi in z izven šolskimi dejavnostmi. »Prevelika dejavnost otrok je lahko med drugim tudi posledica strahu pred šolsko neuspešnostjo in nemalokrat pred preveliko ambicioznostjo staršev.«(Stojanović, I.: Kakovostno preživljanje prostega časa na OŠ Brežice. Revija Didakta, let. 16, št. 100, 2006, str. 13-15). Prosti čas bi morali nameniti počitku, razvedrilu in razvoju osebnosti, saj pozitivno vpliva na zdravje, mentalni in telesni razvoj. Primerne prostočasne aktivnosti pomagajo mladim do izražanja še na druge načine, predvsem pa k oblikovanju svoje (pozitivne) samopodobe. »Otroci in mladostniki so ranljiva populacija in njihov način življenja postaja vse bolj podoben stresnemu načinu življenja odraslih.

Obremenjenost otrok in mladostnikov izvira iz vse večjih lastnih pričakovanj, pa tudi pričakovanj staršev in neposredne okolice, iz nenehne potrebe po dokazovanju in uspehu za vsako ceno, ki je tudi družbeno spodbujena in ustvarjena. To, da so slovenski otroci in mladostniki pod stresom, kažejo tudi podatki mednarodne raziskave HBCS iz leta 2006. Od 5130 vprašanih slovenskih otrok in mladostnikov

jih kar 17% vsak dan ali večkrat na teden ne more spati, 14% jih je vsak dan ali večkrat na teden nervoznih, 13% jih je vsak dan ali večkrat na teden razdražljivih.

2.3.1 PREOBREMENJENOST S ŠOLO

V povezavi s kategorijo prosti čas pa se nujno pojavi še kategorija obremenjenost s šolo oziroma z učenjem. Od uvedbe devetletke dalje se starši na roditeljskih sestankih in na svetih staršev v osnovnih šolah redno pritožujejo nad preobremenjenostjo otrok s šolo. Temu se pridružujemo tudi učenci. Ali je to res, pravzaprav nihče ne ve. Dr. Zdenko Kodelja s Pedagoškega inštituta trdi, da sta k taki splošni oceni prispevala subjektivna ocena staršev in vpliv medijev. Trditev o preobremenjenosti zavrača s rezultatom raziskave, ki nudi podatke o tem, da imajo trinajstletniki v evropskih državah bistveno več ur pouka tedensko kot jih imamo slovenski trinajstletniki. Manj oziroma enako število ur pouka imajo le vrstniki na Islandiji, Norveškem in na Madžarskem. Obremenjenost otrok je torej pojem, ki ga je potrebno opredeliti bolj natančno. Vsi, odrasli in otroci z vso pravico v prostem času počnejo to, kar jih zanima in veseli. Več možnosti, kot jih za preživetje tega časa imamo, več jih bomo izkoristili. Če povzamemo: prosti čas je širok pojem, ki zajema tako počitek kot organizirane kvalitetne aktivnosti. Te pa ne smejo človeka obremeniti, ampak ga sprostiti.

2.3 FUNKCIJE PROSTEGA ČASA

Prosti čas, kot splošni družbeni pojav ima različne funkcije.

2.3.1 POČITEK

Omogoča premagati utrujenost in napetosti vsakdanjega življenja. Pri počitku gre za proces relaksacije oziroma obnavljanja fizičnih in psihičnih moči. »Bolj ko ima delo, ki ga opravljamo, fizični značaj, bolj se izvaja pasivni odmor (mirovanje, posedanje, spanje), bolj kot pa ima delo psihični značaj (sem prištevamo tudi učenje), bolj naj bi bil prosti čas aktiven (gibanje).« (Hočevar, 1981)

Slika 2: K prostemu času sodi tudi počitek (<http://prej-potem.com/>)

2.3.2 RAZVEDRILO IN ZABAVA

Sta usmerjena na ustvarjanje pogojev, ki naj bi uspešno prekinili vsakdanjo rutino in monotonijo. Zabava osvežuje in ustvarja razpoloženje. Mlade je potrebno spodbujati k iskanju zdravih in kreativnih načinov zabave, ki vsebujejo elemente aktivne soudeležbe v procesu oblikovanja vsebine.

2.3.3 RAZVOJ OSEBNOSTI

Eden od pogojev spontane rasti človekovih ustvarjalnih moči in njegove zavesti. Razvijanje osebnosti zajema dejavnosti mnogih področij: kulturnega, moralnega, zdravstvenega, telesnega, vzgojnega, izobraževalnega, estetskega, znanstvenega,... Gre za razvijanje osebnosti v umskem, čustvenem, moralnem, socialnem, ekonomskem, spolnem in osebnem smislu. (Hočevar, 1981)

2.3.4 VRSTNIŠKA SOCIALIZACIJA

Prosti čas mladi največkrat preživljajo skupaj z vrstniki, pa naj gre za organizirane dejavnosti ali za nestrukturiran čas. Osvajajo znanja in veščine, ki so temelj komunikacije in medosebnih odnosov tudi kasneje v življenju. V vrstniški skupini mladostniki najdejo podporo za prizadevanja po samostojnosti in neodvisnosti od staršev.

Slika 3: Druženje s prijatelji (<http://prej-potem.com/>)

2.4 POMEN IN VPLIV DRUŽINE NA PROSTI ČAS OTROKA

Mnogi pedagogi in sociologi poudarjajo, da je pomen družine na vzgojo otrok–učencev danes enak kot nekoč. Čeprav se z uvajanjem otroka v širše kulturno območje in s socializacijo otroka ukvarjajo tudi mnoge druge vzgojne ustanove, ima družinska vzgoja na tem področju nekaj prednosti. Kljub temu, da šola uvaja globlje in temeljiteje v obdajajočo kulturo in družbo, kakor to zmore družina, pa posreduje družina marsikatera čustva in čustvene vrednote, tesno povezane s kulturnimi in socialnimi pojmovanji (Bergant, Kukovec, 1975). Vlogo družine lahko povežemo tudi s prostim časom oz. njegovo izrabo. Otrok, kije ponotranjil vsa dobra čustva, bo znal tudi ta čustva vključiti v svoj prosti čas. V prostem času bo namreč preživljal lepe trenutke, saj bo v ta čas zajel tudi svojo osebnost.

Vloga družine je glede na prosti čas dvojna:

- a) družina je organizator prostega časa
- b) družina je posrednik in svetovalec določenih dejavnosti v družini in zunaj nje (Mlinar, 2007)

Slika 4: Prosti čas z družino (<http://center-iris.si/2018/01/18/moj-prosti-cas/>)

Družina kot organizator bi naj svojemu otroku zagotovila primerno preživljanje prostega časa in za to odgovarjajoče pogoje. Gre za igro z vrstniki, gledanje televizije, risanje, slikanje, izlete v naravo, sprehode... Starši se s tem zavarujemo, da naš otrok ne dela nekaj proti svoji volji, kar ni v skladu z normami okolice. Pomembno je to, da otroka ne silimo v razne dejavnosti, temveč upoštevamo njegova merila in želje. Upoštevati moramo tudi, da je večkrat otrokova zahteva takšna, da presega družinske sposobnosti, ki jih ne moremo otroku omogočiti. Prosti čas je vzajemni interes družine in komunikacije. Je nek simbol ob katerem se vzpostavijo komunikacije in interakcije. Npr.: vsi člani družine sodelujejo pri organizaciji počitniškega potovanja.

Prosti čas je možnost za razvoj novih družinskih odnosov, saj v tem času prekinemo rutino in naredimo nekaj za dobre odnose v družini. Večina ljudi je rada v družbi s tistimi, ki jim zaupa in jih pozna. Gre za to, da je družina določen prostor, kjer so lahko člani najmanj preračunljivi v svoji samo prezentaciji. (Černigoj–Sadar, 1991) Velik problem zadnjega časa je prav v tem, da so starši kot družinski člani vse več odsotni od doma zaradi prevelikega dela in obveznosti. S tem vidi otrok tudi manj vzornikov ter vzgled, kar so v začetnem obdobju in prvi meri starši.

2.5 ŠOLA IN PROSTI ČAS UČENCEV

Šola je poleg družine velik dejavnik pri vzgoji za prosti čas. Otrokom je dobro omogočiti tudi v šoli igro in dejavnosti, ki razvijajo njihovo samostojnost in ustvarjalnost. V sodobnem času so šole vse bolj odprte in delujejo v prostoru celotnega šolskega okoliša, kar vpliva na izboljšanje vzgojno izobraževalnega procesa, hkrati pa postane izbira dejavnosti prostega časa raznovrstna in bogata ter primerna za pridobivanje fizične, čustvene, moralne in socialne zrelosti. Glede na to, da je glavna naloga osnovnih šol razvoj celovite osebnosti, se le ta ne uresničuje pri pouku, temveč tudi pri dejavnostih izven pouka, kot so: fakultativni pouk, dopolnilni pouk, dodatni pouk, dejavnosti ob pouku, interesne dejavnosti. Naloge učiteljev so prav v tem, da zadovoljijo interese in potrebe otrok, ki so vključeni v to dejavnost in tako zadovoljimo interese širše družbe. Tudi sam pouk ima določeno vlogo na prosti čas učenca, saj pri otroku oblikuje interes za neko stvar ali področje. Ko pri učencu v razredu neko področje vzbudi velik interes, se otrok kasneje vključi v dodatno interesno dejavnost tega področja.

Upoštevati je treba, da je pouk kot vzpodbuda ali izvor nekaterih otrokovih interesov, ki jih sam ne more razvijati. Ko govorimo o dejavnosti prostega časa, mislimo na ustvarjalno doživljanje in tudi za čisto doživeto ustvarjalnost, ki uresničuje človekovo osebnost, kakor tudi za ravnotežje med napetostmi, ki jih doživljamo tekom dneva. V dejavnostih prostega časa sodelujejo otroci, mladina, starejši, v mestu in na vasi, visoko izobraženi, nepismeni, delavci vseh vrst, šolarji, upokojnenci; zato teh dejavnosti ni mogoče razporediti v natančne, jasno opredeljene vrste, saj je težko izbrati ustrezno merilo za razvrščanje. (Lešnik,1982).

3 EKSPERIMENTALNI DEL

3.1 RAZISKOVALNE METODE

3.1.1 PROUČEVANJE PISNIH VIROV

Pregledale smo obstoječo literatur. Večino podatkov smo poiskale na spletnih straneh, nekaj pa v knjigah. S svojim znanjem pa nam je pomagala mentorica.

3.1.2 METODA ANKETIRANJA

Zapisale smo anketni vprašalnik o preživljanju prostega časa najinih sošolcev. Želele smo ugotoviti, katere so tiste dejavnosti, ki vplivajo na čas, ki ga imamo samo zase. Anketo smo pregledali, jo analizirale in prišle do določenih sklepov in ugotovitev.

4 REZULTATI IN RAZPRAVA

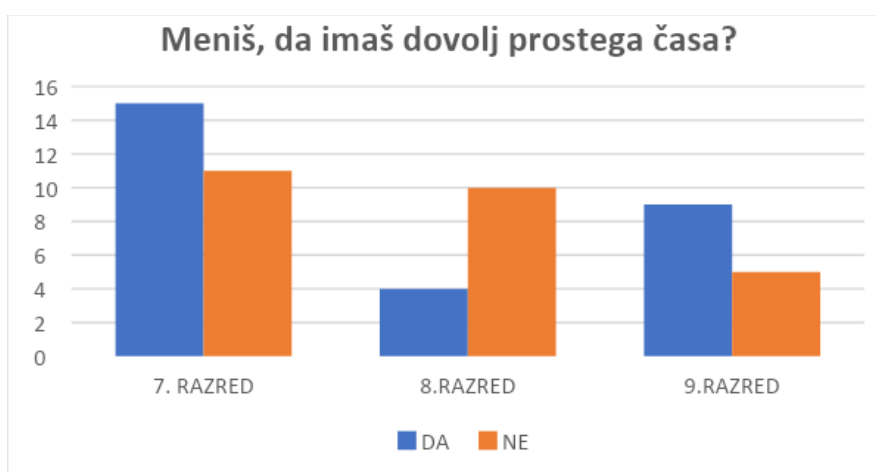
Tri mlade raziskovalke, ki imamo precej različne interese in hobije in predvsem zaradi tega so naši odgovori precej različni, a vseeno smo po dolgih pogovorih prišle do lepega zaključka.

Vse se strinjamo, da je čas, ki ga imamo in ga lahko poimenujemo *prosti čas* (predvsem koliko ga imamo in kako ga preživljamo) zelo odvisen od naših staršev. Ti nam dajejo naloge pri domačih opravilih, nas spodbujajo k aktivnemu preživljanju prostega časa in nas. Lahko priznamo, da nas pubertetnike včasih to tudi obremenjuje. Vsem nam veliko pomeni to, da smo srečne, da imamo takšne starše, ki nas pustijo k prijateljem in predvsem, da nam pustijo, da prosti čas preživimo kot si po navadi same želimo.

Raziskovalne naloge smo se lotile predvsem, ker menimo, da je prostega časa vedno manj, zaradi šolskih in občolskih dejavnosti in nas zanimajo tudi mnenja različno starih učencev naše šole. Učenci so odgovorili zelo različno, a me vseeno menimo, da tisti, ki želijo imeti prostega časa veliko si ga lahko sami prilagodijo. Npr. poskrbijo, da se učijo sproti ali pa imajo za učenje izbrane določene dneve, redno delajo domače naloge in jim kasneje ne ostane časa, zaradi odlašanja šolskega dela. Nimajo izbranih preveč občolskih dejavnosti, ker tudi, če so le te hobiji jih lahko obremenjujejo. Velik poudarek pa bi dale na to, da veliko učencev v prostem času uporablja mobilne telefone ali počne karkoli drugega, kar sploh niso hobiji. Z občolskimi dejavnostmi pa se ukvarja večina učencev, katere k aktivnemu preživljanju spodbujajo starši.

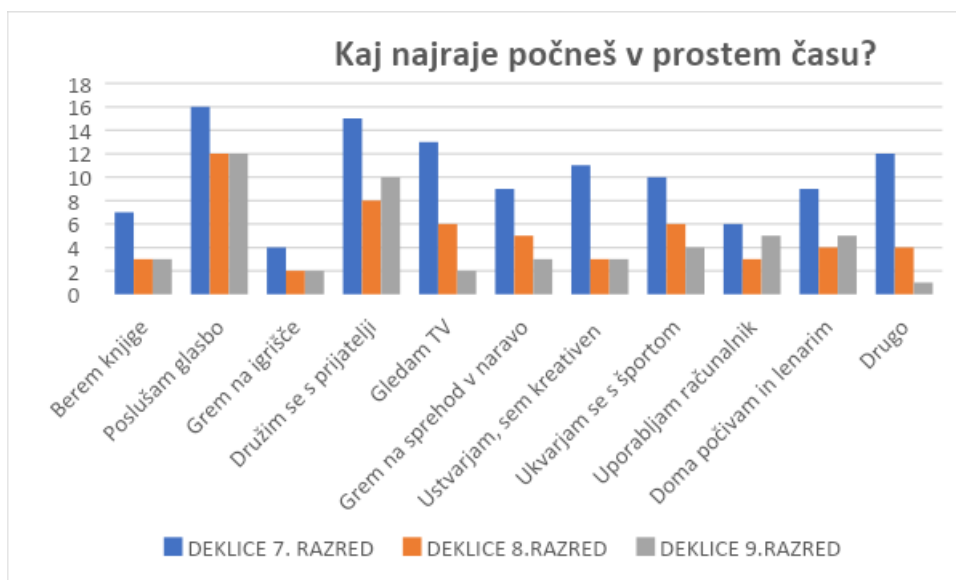
A kljub našemu razmišljanju, smo dobile presenetljive odgovore. S pomočjo anketnega vprašalnika, ki smo ga predstavile s tabelami in jih grafično obdelale smo prišle do naslednjih zaključkov:

4.1 REZULTATI IN RAZPRAVA DEKLICE OŠ MARKOVCI:

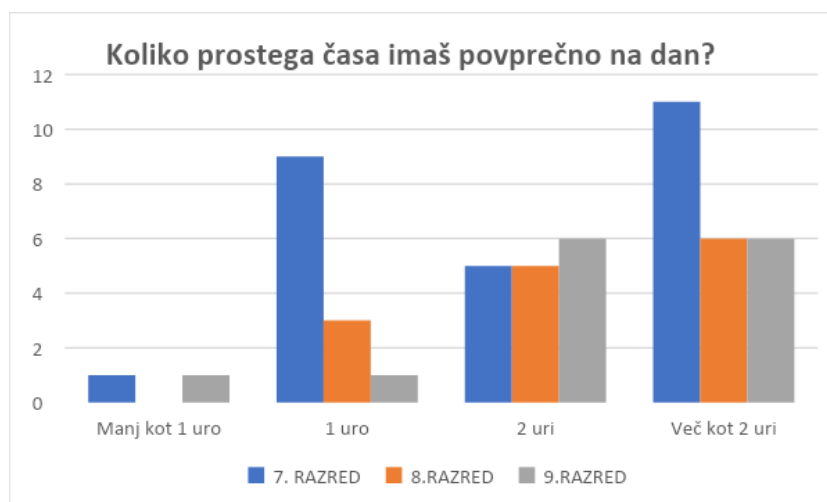
Slika 5: Meniš, da imaš dovolj prostega časa?

V 7. razredu 15 deklic meni, da ima dovolj prostega časa, 11 deklic pa da nima. V 8. razredu 4 deklice menijo, da imajo dovolj prostega časa, 10 jim meni, da ga nimajo. V 9. razredu 9 deklic meni, da ima dovolj prostega časa in 5 jih je mnenja, da prostega časa nima. Iz grafa lahko vidimo, da imajo deklice v 7. razredu več prostega časa, kot deklice v 9. razredu.

Slika 6: Kaj najraje počneš v prostem času?

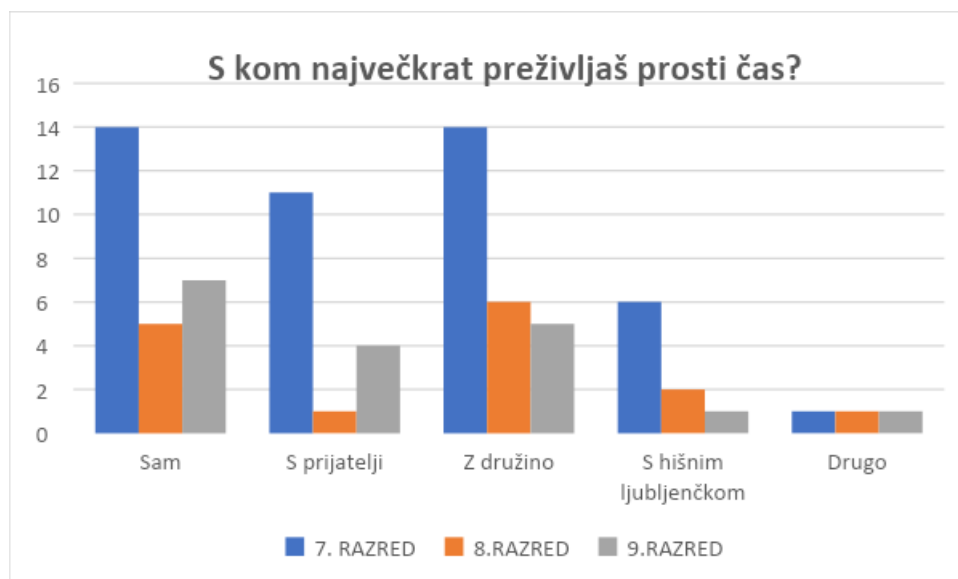
V 7. razredu 7 deklic bere knjige, 16 jih posluša glasbo, 4 gredo na igrišče, 15 se jih družijo s prijatelji, 13 jih gleda TV, 9 jih gre na sprehod v naravo, 11 jih je kreativnih, 10 se jih ukvarja s športom, 6 jih uporablja računalnik, 9 jih doma počiva in lenari, 12 pa se jih ukvarja z nečem drugim. V 8. razredu 3 berejo knjige, 12 jih posluša glasbo, 2 gredo na igrišče, 8 se jih družijo s prijatelji, 6 jih gleda TV, 5 jih gre na sprehod v naravo, 3 ustvarjajo in so kreativne, 6 se jih ukvarja s športom, 3 uporabljajo računalnik, 4 doma počivajo in lenarijo, 4 dekleta pa počnejo nekaj drugega. V 9. razredu 3 deklice berejo knjige, 12 jih posluša glasbo, 2 gredo na igrišče, 10 se jih družijo s prijatelji, 2 gledata TV, 3 gredo na sprehod v naravo, 3 so kreativne, 4 se ukvarjajo s športom, 5 jih uporablja računalnik, 5 jih doma počiva in lenari, 1 pa počne nekaj drugega.

Slika 7: Koliko prostega časa imaš povprečno na dan?

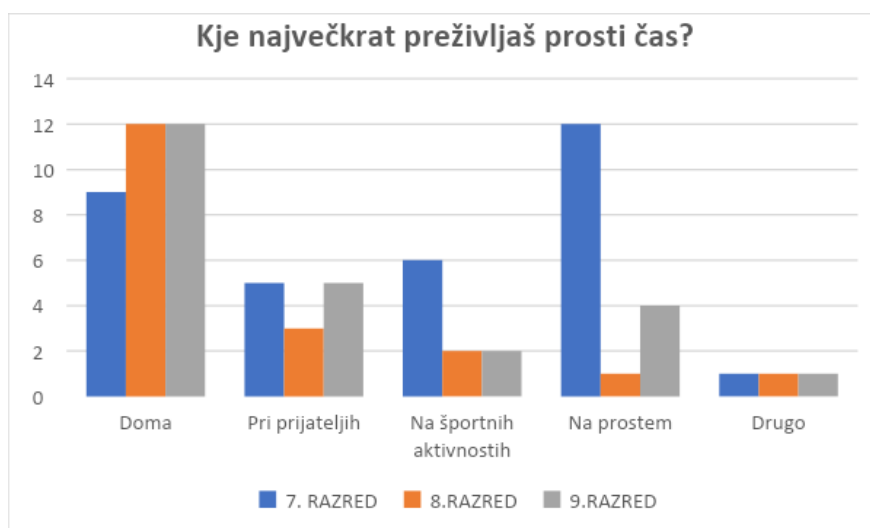
V 7. razredu ima 1 deklica manj kot eno uro prostega časa, 9 jih ima 1 uro, 5 jih ima 2 uri, 11 pa jih ima več kot 2 uri. V 8. razredu nobena deklica nima manj kot 1 uro prostega časa, 3 imajo 1 uro prostega

časa, 5 deklic ima 2 uri, 6 pa jih ima več kot 2 uri prostega časa. V 9.razredu ima 1 deklica manj kot 1uro prostega časa, 1 ima 1 uro prostega časa, 6 jih ima 2uri, 6 pa več kot 2uri.

Slika 8: kom največkrat preživljaš prosti čas?

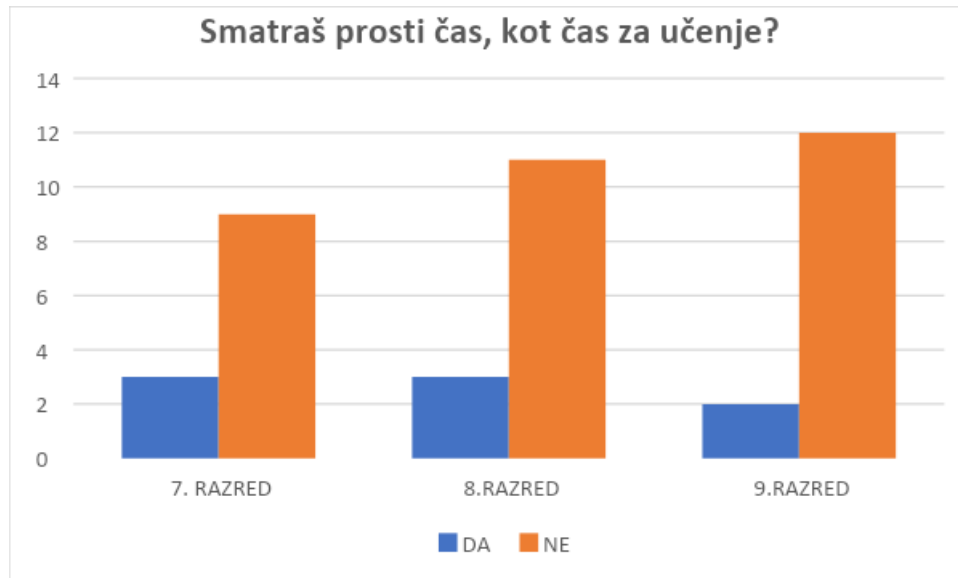
14 deklic iz 7. razreda, prosti čas največkrat preživlja samih, 11 s prijatelji, 14 z družino, 6 s hišnim ljubljencem in 1 deklica na drug način. Iz 8. razreda 5 deklic prosti čas preživlja samih, 1 s prijatelji, 6 z družino, 2 s hišnim ljubljencem in 1 na drug način. V 9. razredu pa 7 deklic prosti čas preživlja samih, 4 s prijatelji, 5 z družino, 1 s hišnim ljubljencem in 1 na drug način. Iz grafa lahko razberemo, da jih največ svoj prosti čas preživlja samih ali z družino, iz 7. razreda pa jih več kot iz 9. razreda prosti čas preživlja s prijatelji.

Slika 9: Kje največkrat preživljaš prosti čas?

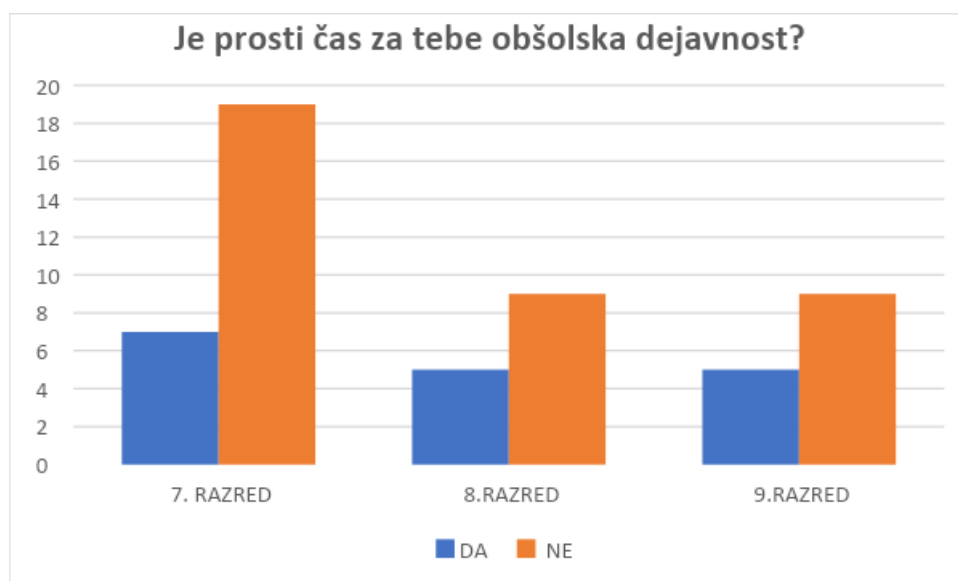
Iz 7. razreda 9 deklic svoj prosti čas preživlja doma, 5 pri prijateljih, 6 na športnih aktivnostih, 12 deklic na prostem, 1 pa drugje. V 8. razredu doma svoj prosti čas preživlja 12 deklic, pri prijateljih 3, 2 na

športnih aktivnostih, 1 na prostem in 1 drugje. Iz 9. razreda pa 12 deklic svoj prosti čas preživlja doma, 5 pri prijateljih, 2 na športnih aktivnostih, 4 na prostem, na drug način pa svoj prosti čas preživlja le 1 deklica. Iz grafa lahko razberemo, da učenke iz 7. in 9. razreda svoj prosti čas preživljajo podobno, doma.

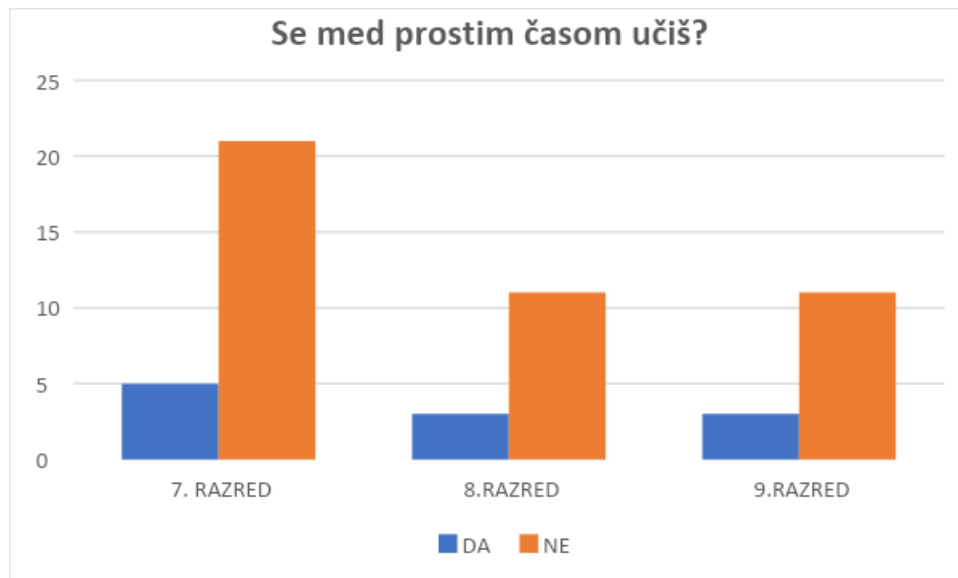
Slika 10: Smatraš prosti čas, kot čas za učenje?

3 deklice iz 7. razreda svoj prosti čas smatrajo kot čas za učenje, 9 pa jih ne. 3 učenke 8. razreda svoj prosti čas smatrajo kot čas za učenje, 11 pa jih ne. Iz 9. razreda pa kot svoj prosti čas, čas za učenje smatrata 2 dekleti, 12 pa jih ne. Iz grafa lahko razberemo, da več deklet iz 7. razreda smatra prosti čas kot čas za učenje kot deklet iz 9. razreda.

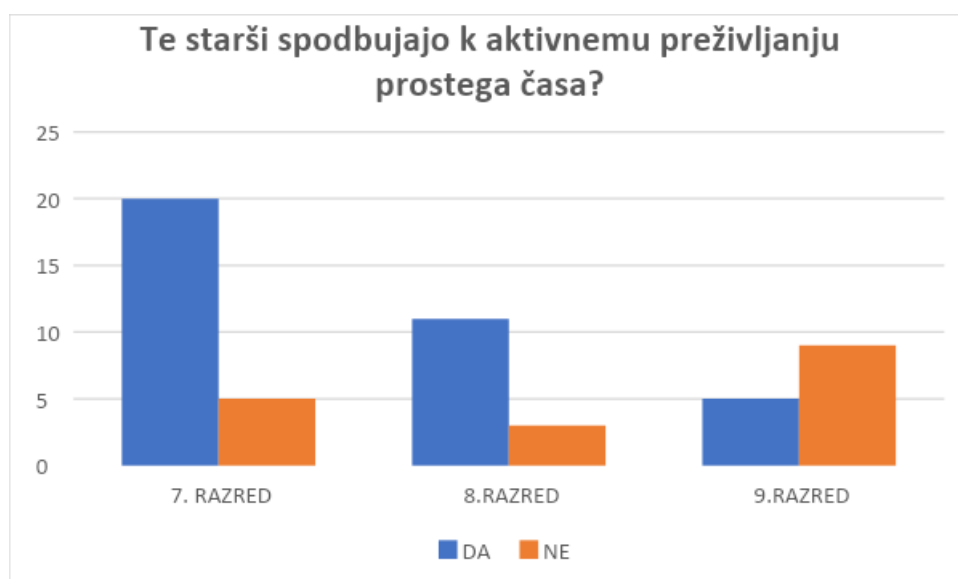
Slika 11: Je prosti čas za tebe obšolska dejavnost?

Za 7 učenk iz 7. razreda je prosti čas obšolska dejavnost, za 19 učenk pa ne. Iz 8. razreda je prosti čas obšolska dejavnost za 5 učenk, za 9 pa ne. Za 5 deklic iz 9. razreda je prosti čas obšolska dejavnost, tako kot iz 8. razreda pa jih tudi iz 9. razreda 9 meni, da prosti čas za njih ni obšolska dejavnost. Iz grafa lahko razberemo, da je čas obšolska dejavnost za več sedmošolk kot devetošolk.

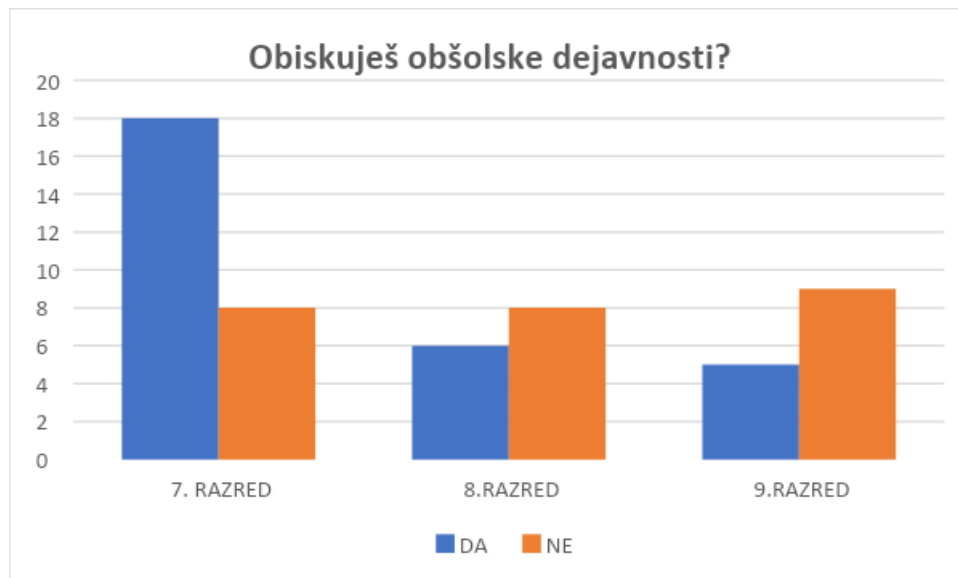
Slika 12: Se med prostim časom učiš?

Med prostim časom se uči 5 sedmošolk, 21 se jih ne. Iz 8. razreda se le 3 med prostim časom učijo, 11 se jih ne. Tudi iz 9. razreda se med prostim časom učijo le 3 dekleta in se jih 11 ne. Iz grafa lahko razberemo, da se iz 7. razreda med prostim časom uči več deklet kot iz 9. razreda.

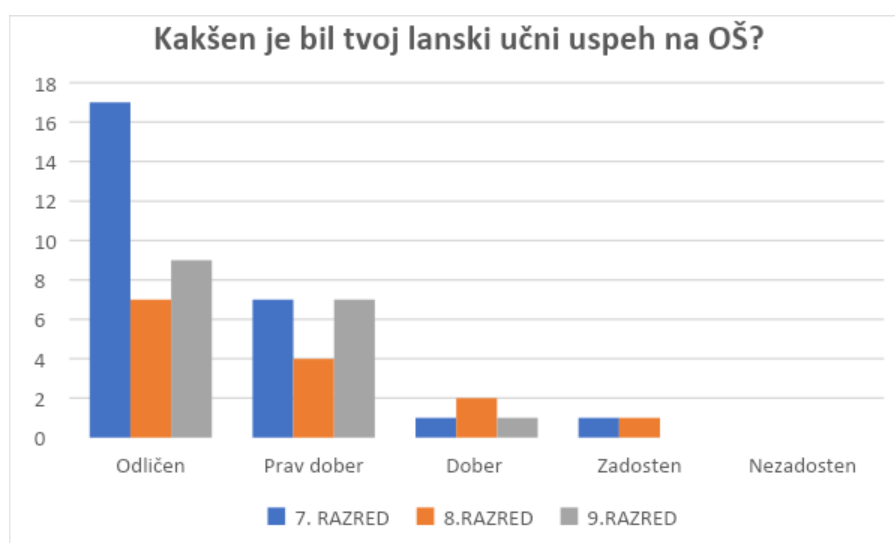
Slika 13: Te starši spodbujajo k aktivnemu preživljanju prostega časa?

Iz 7. razreda, 20 deklic starši spodbujajo k aktivnemu preživljanju prostega časa, 5 pa jih ne. Iz 8. razreda k aktivnemu preživljanju prostega časa starši spodbujajo 11 deklet in le 3 ne. Iz 9. razreda pa starši spodbujajo le 5 deklet in jih tako 9 ne. Iz grafa lahko razberemo, da k aktivnemu preživljanju prostega časa, starši spodbujajo več deklet kot iz 9. razreda.

Slika 14: Obiskuješ obšolske dejavnosti?

V 7. razredu obšolske dejavnosti obiskuje 18 deklet in jih 8 ne. Iz 8. razreda obšolske dejavnosti obiskuje 6 deklet, 8 jih ne. V 9. razredu pa obšolske dejavnosti obiskuje le 5 deklet in jih tako 9 ne. Iz grafa lahko razberemo, da iz 7. razreda obšolske dejavnosti obiskuje več deklet kot iz 9. razreda.

Slika 15: Kakšen je tvoj lanski učni uspeh?

V 7.razredu je bilo 17 deklet odličnih, 7 prav dobrih, 1 dobra in 1 zadostna. V 8.razredu je bilo odličnih 9 deklet, 7 deklet je bilo prav dobrih, 2 sta bili dobri in 1 je bila zadostna. V 9.razredu je bilo odličnih 9 deklet, 7 jih je bilo prav dobrih in 1 je bila dobra. Iz grafa lahko razberemo, da je odličnih bilo največ učencev, nobeden izmed učencev pa ni bil nezadosten.

Tabela 1: Imaš kakšen status?

Imaš kakšen status?	DEKLICE		
	7. RAZRED	8.RAZRED	9.RAZRED
DA – status športnika	0	0	0
Da – status umetnika	0	0	0
NE	26	14	13

V 7.razredu nima nobena deklica status športnika in nobena nima status umetnika (26 deklet je brez statusa). V 8.razredu nima nobena deklica status športnika in nobena nima status umetnika (14 deklic je brez statusa). V 9. razredu nima nobena deklica status športnika in nobena nima status umetnika (13 deklic je brez statusa). Iz grafa lahko vidimo, da nobena izmed deklic nima statusa.

Tabela 2: Meniš, da status vpliva na tvoje boljše ocene?

Če si v prejšnjem vprašanju odgovoril/a z DA, misliš, da status vpliva na tvoje BOLJŠE ocene?	DEKLICE		
	7. RAZRED	8.RAZRED	9.RAZRED
DA	0	0	0
NE	0	0	0

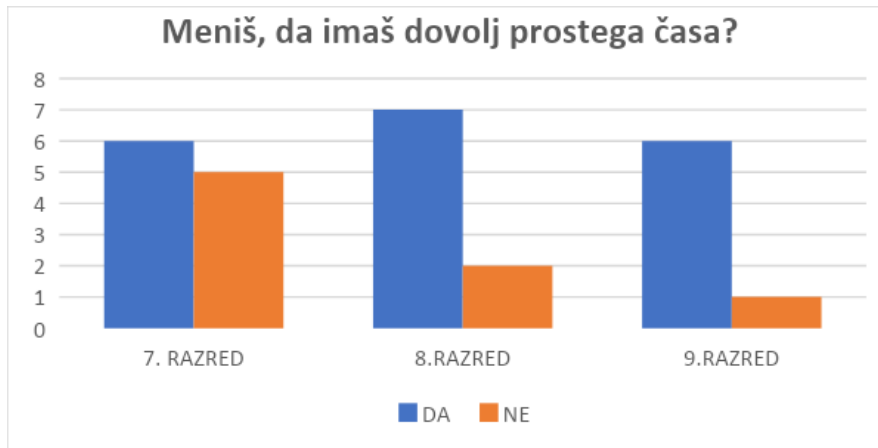
V 7., 8. in 9. razredu ni na to vprašanje odgovorila nobena deklica, saj nobena nima statusa.

Tabela 3: Imaš slabše ocene?

Imaš slabše ocene, zaradi izgube statusa ?	DEKLICE		
	7. RAZRED	8.RAZRED	9.RAZRED
DA	0	0	0
NE	0	0	0

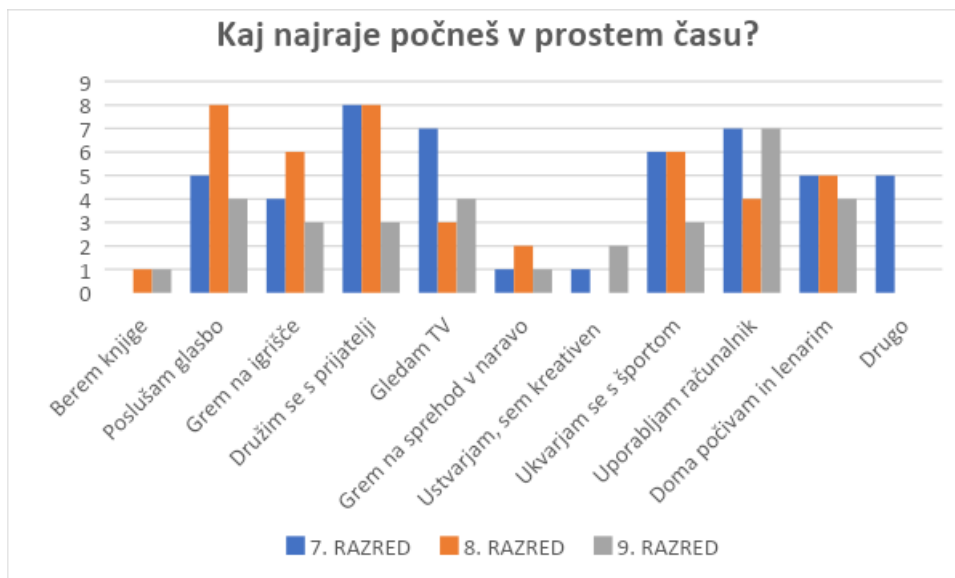
Nobena od učenk 7., 8. in 9. razredu nima slabših ocen zaradi izgube statusa, saj nobena učenka nima statusa.

4.2 REZULTATI IN RAZPRAVA DEČKI OŠ MARKOVCI

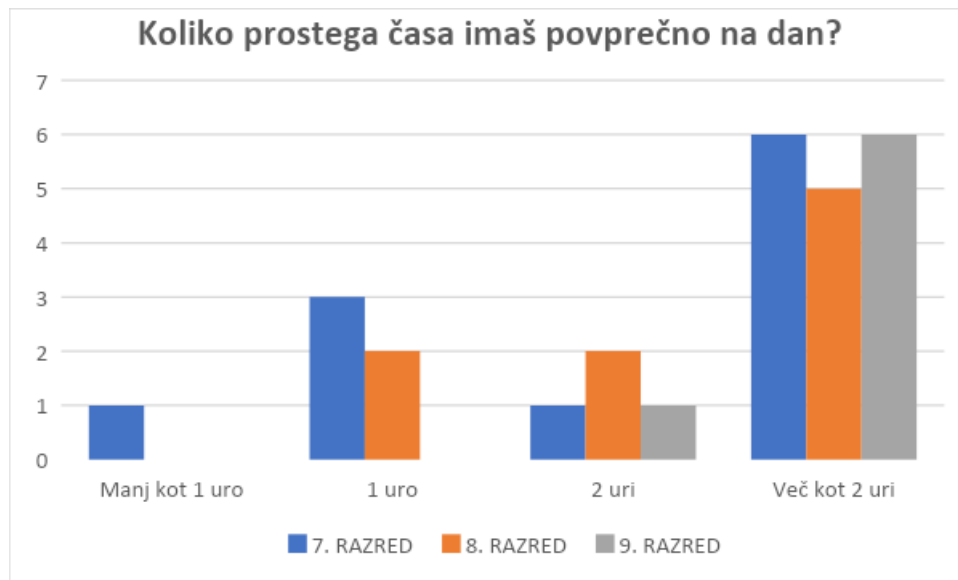
Slika 16: Meniš, da imaš dovolj prostega časa?

V 7.razredu 6 dečkov meni da ima dovolj prostega časa, 5 dečkov pa da nima. V 8.razredu 7 dečkov meni, da ima dovolj prostega časa, 2 pa menita, da ga nimata. V 9.razredu 6 dečkov meni da ima dovolj prostega časa, 1 pa meni, da prostega časa nima dovolj. Iz grafa lahko razberemo, da imajo dečki v 9.razredu več prostega časa kot dečki v 7.razredu.

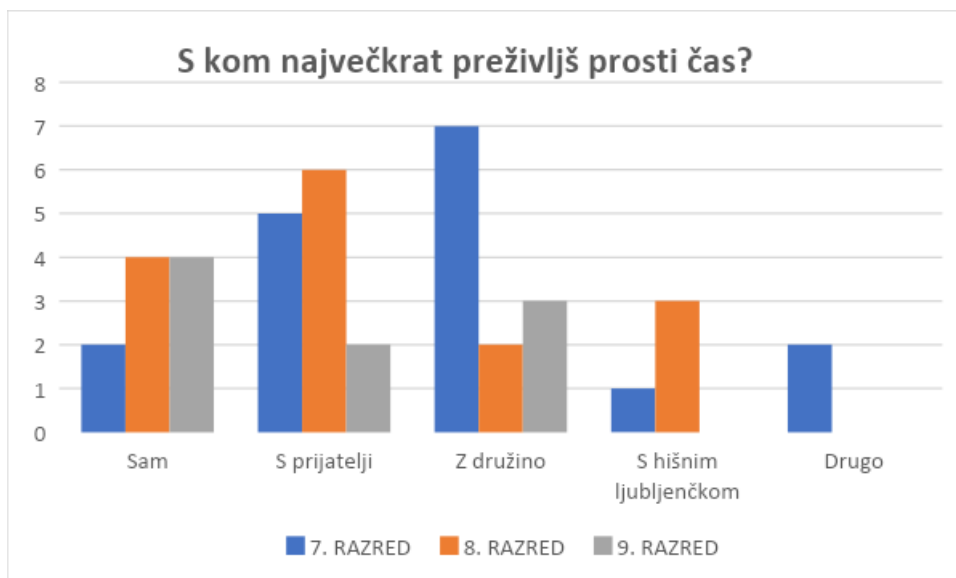
Slika 17: Kaj najraje počneš v prostem času?

V 7.razredu nihče izmed dečkov v prostem času ne bere knjig, 5 jih posluša glasbo, 4 grejo na igrišče, 8 dečkov se družijo s prijatelji, 7 jih gleda TV, 1 gre na sprehod v naravo, 1 ustvarja in je kreativen, 6 se jih ukvarja z športom, 7 jih uporablja računalnik in 5 dečkov doma počiva in lenari. V 8.razredu 1 deček v prostem času bere knjige, 8 jih posluša glasbo, 6 jih gre na igrišče, 8 dečkov se družijo s prijatelji, 3 gledajo TV, 2 gresta na sprehod v naravo, noben deček ne ustvarja in ni kreativen, 6 se jih ukvarja z športom, 4 uporabljajo računalnik in 5 dečkov doma počiva in lenari. V 9.razredu 1 deček v prostem času bere knjige, 4 poslušajo glasbo, 3 grejo na igrišče, 3 dečki se družijo s prijatelji, 4 gledajo TV, 1 gre na sprehod v naravo, 2 dečka ustvarja in sta kreativna, 3 se ukvarjajo z športom, 7 jih uporablja računalnik in 4 dečki doma počivajo in lenarijo. Iz grafa vidimo, da največ dečkov svoj prosti čas uporabljajo za druženje s prijatelji.

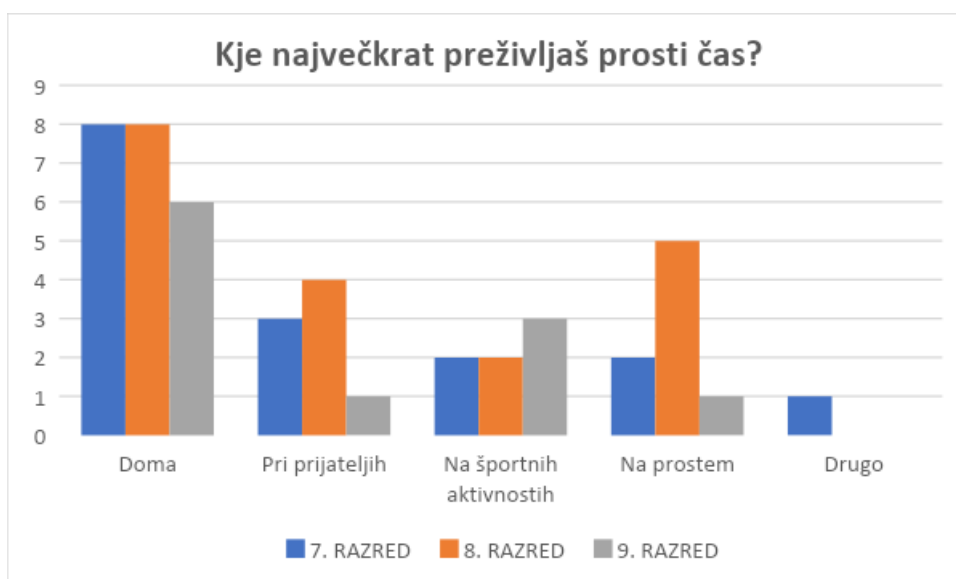
Slika 18: Koliko prostega časa imaš na dan?

V 7.razredu ima 1 deček manj kot 1 ure prostega časa, 3 imajo 1uro prostega časa na dan, 1 deček ima 2uri, 6 pa jih imajo več kot 2uri prostega časa na dan. V 8.razredu nima noben deček manj kot 1uro prostega časa, 2 imata 1uro prostega časa na dan, 2 deček ima 2uri, 5 dečkov pa ima več kot 2uri prostega časa na dan. V 9.razredu nima noben deček manj kot 1ure in noben deček nima 1ure prostega časa na dan, 1 deček ima 2uri prostega časa, 6 pa jih ima več kot 2uri prostega časa na dan. Iz grafa lahko razberemo, da ima največ dečkov več kot 2uri prostega časa na dan.

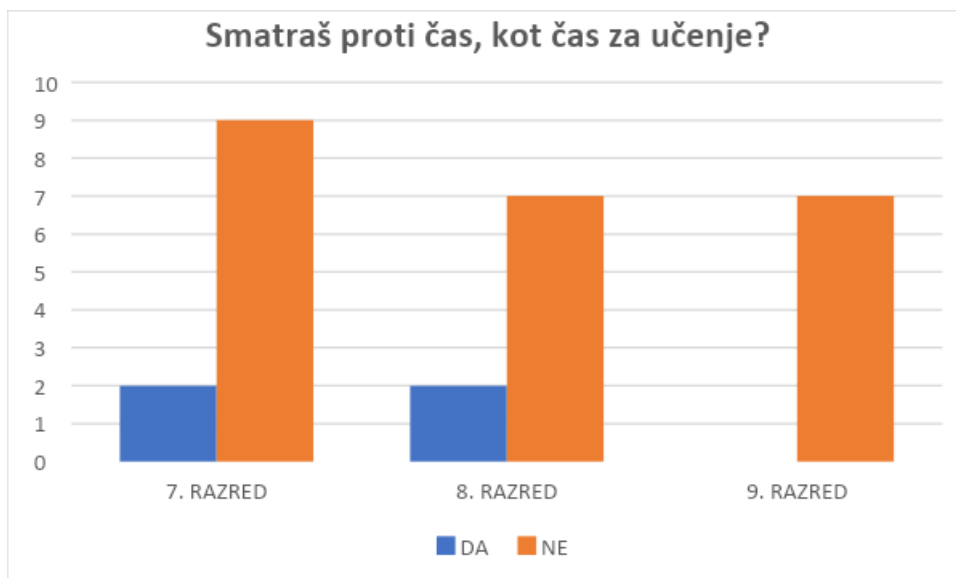
Slika 19: S kom največkrat preživljš prosti čas?

V 7. razredu 2 učenca preživljata prosti čas sama, 5 učencev s prijatelji, 7 z družino, 1 s hišnim ljubljencem, 2 drugo. V 8. razredu 4 učenci prosti čas preživljajo sami, 6 s prijatelji, 2 z družino, 3 s hišnim ljubljencem. V 9. razredu 4 učenci preživljajo prosti čas sami, 2 s prijatelji, 3 z družino.

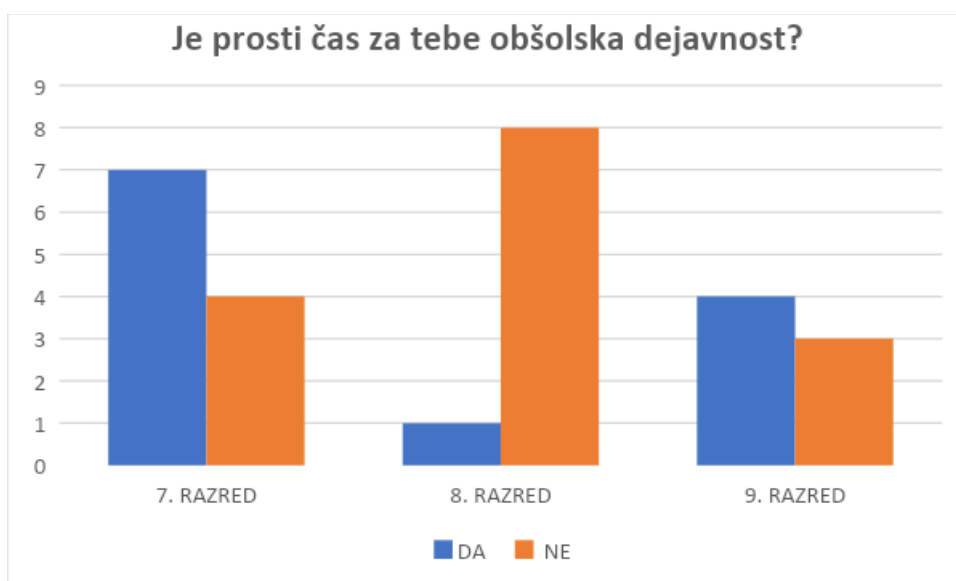
Slika 20: Kje največkrat preživljš prosti čas?

V 7. razredu 8 učencev preživlja prosti čas doma, 3 pri prijateljih, 2 na športnih aktivnostih, 2 na prostem, 1 drugo. V 8. razredu 8 učencev preživi prosti čas doma, 4 pri prijateljih, 2 na športnih aktivnostih, 5 na prostem. V 9. razredu 6 učencev preživi prosti čas doma, 1 pri prijateljih, 3 na športnih aktivnostih, 1 na prostem.

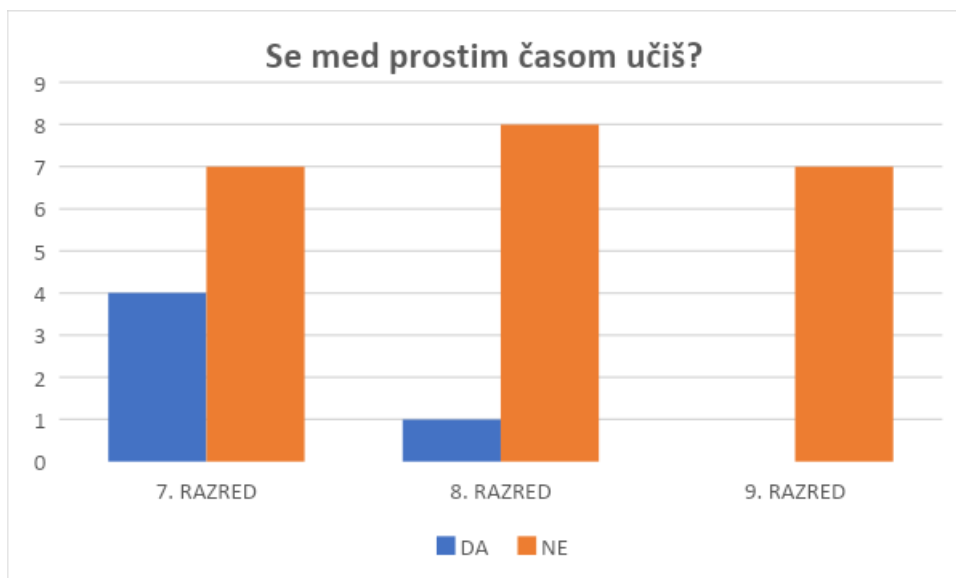
Slika 21: Smatraš prosti čas, kot čas za učenje?

V 7. razredu 2 učenca prosti čas smatrata kot čas za učenje, 9 pa ne. V 8. razredu 2 učenca prosti čas smatrata kot čas za učenje, 7 pa ne. V 9. razredu 7 učencev smatra, da prosti čas ni čas za učenje.

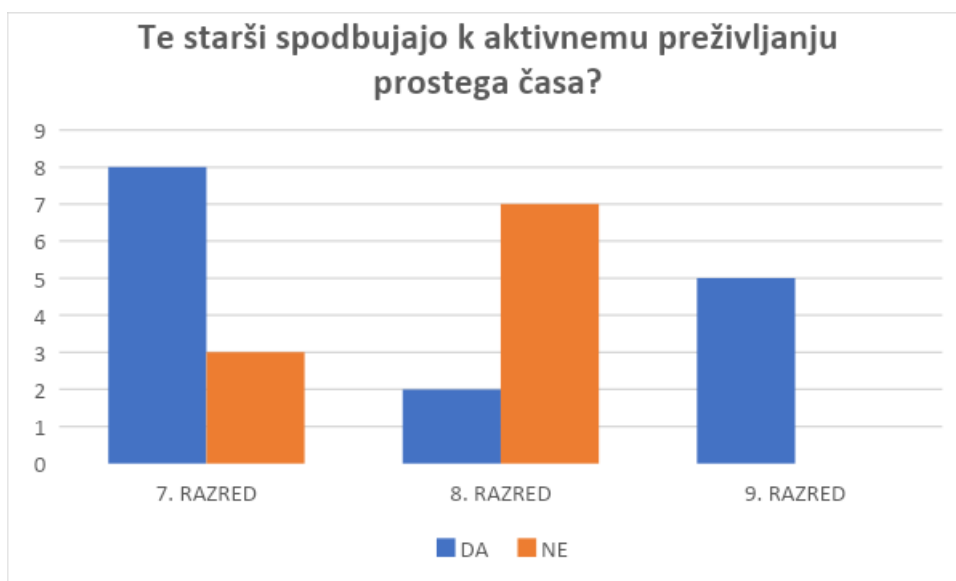
Slika 22: Je prosti čas za tebe obšolska dejavnost?

V 7. razredu 7 učencev meni da je prosti čas obšolska dejavnost, 4 pa da ni. V 8. razredu 1 učenec meni da je prosti čas obšolska dejavnost, 8 pa da ne. V 9. razredu 4 učenci menijo, da je prosti čas obšolska dejavnost, 3 pa da ni.

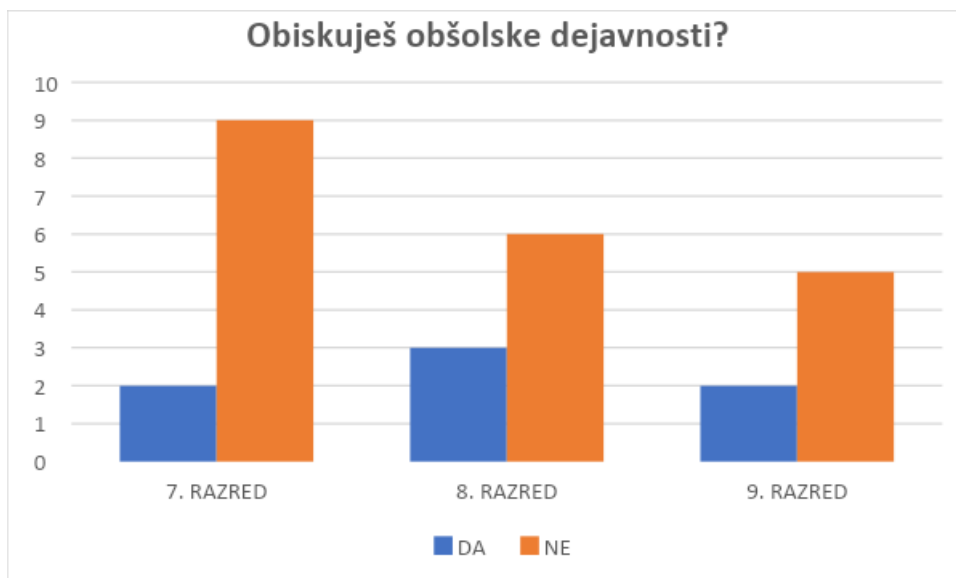
Slika 23: Se med prostim časom učiš?

V 7. razredu se 4 učenci med prostim časom učijo, 7 pa ne. V 8. razredu se 1 učenec med prostim časom uči, 8 pa ne. V 9. razredu se 7 učencev med prostim časom ne uči.

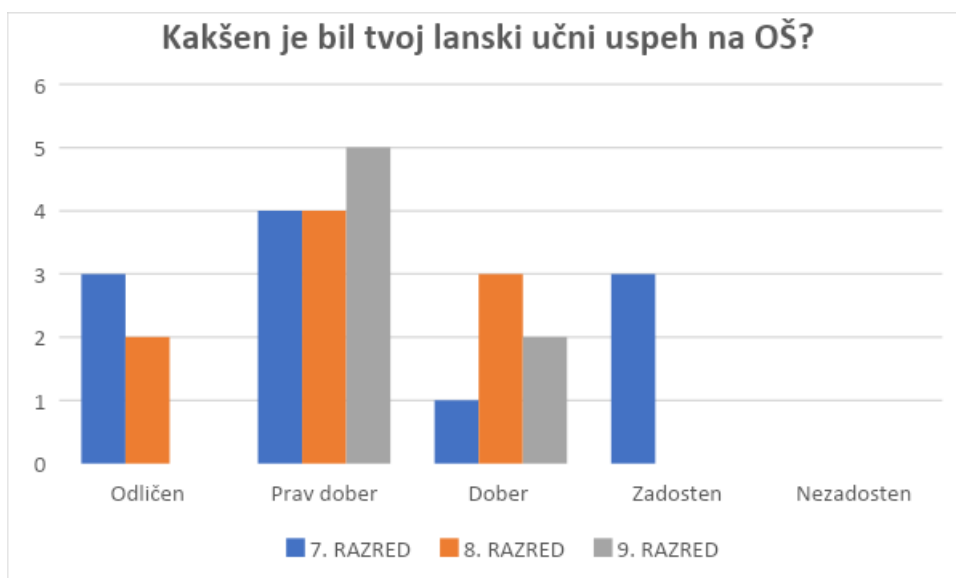
Slika 24: Te starši spodbujajo k aktivnemu preživljanju prostega časa?

V 7. razredu 8 učencev starši spodbujajo k aktivnemu preživljanju prostega časa, 3 pa ne. V 8. razredu 2 učenca starši spodbujajo, 7 pa ne. V 9. razredu 5 učencev starši spodbujajo k aktivnemu preživljanju prostega časa.

Slika 25: Obiskuješ obšolske dejavnosti?

V 7. razredu 2 učenca obiskujeta obšolske dejavnosti, 9 pa ne. V 8. razredu 3 učenci obiskujejo obšolske dejavnosti, 6 pa ne. V 9. razredu 2 učenca obiskujeta obšolske dejavnosti, 5 pa ne.

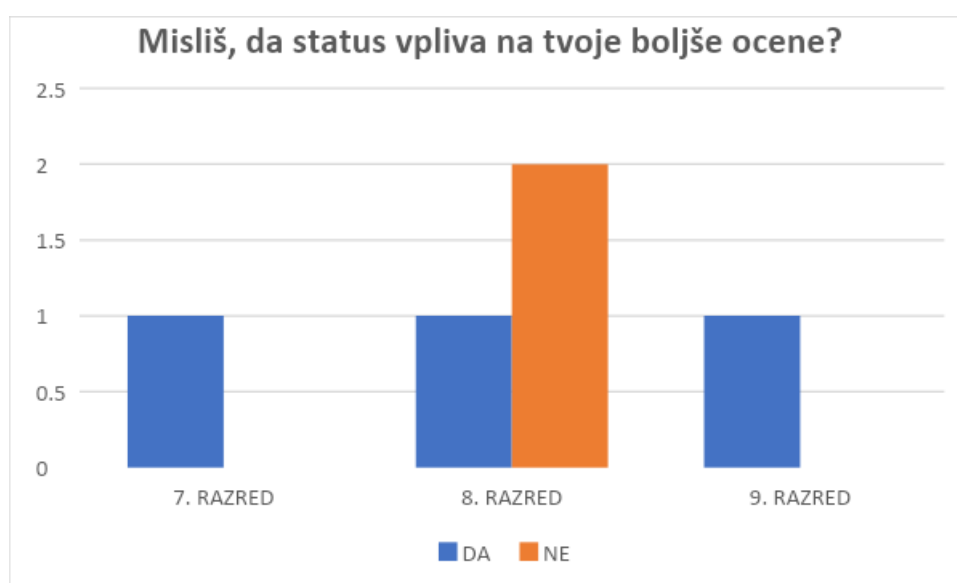
Slika 26: Tvoj lanski učni uspeh.

V 7. razredu so v lanskem šolskem letu bili 3 učenci odlični, 4 prav dobri, 1 dober in 3 zadostni. Ne zadosten ni bil noben od učencev. V 8. razredu sta bila v lanskem šolskem letu odlična 2 učenca, 4 so bili prav dobri, 3 dobri. Noben ni bil zadosten ali nezadosten. Iz 9. razreda nobeden od učencev v lanskem šolskem letu ni bil odličen, 5 jih je bilo prav dobrih, 2 dobra, noben pa ni bil zadosten ali nezadosten. Iz grafa lahko razberemo, da je največ učencev bilo prav dobrih.

Tabela 4: Imaš kakšen status?

Imaš kakšen status?	DEČKI		
	7. RAZRED	8. RAZRED	9. RAZRED
DA – status športnika	1	3	1
Da – status umetnika	0	0	0
NE	10	6	6

V 7.razredu ima 1 deček status športnika, noben pa nima status umetnika, 10 dečkov pa je brez statusa. V 8.razredu imajo 3 dečki status športnika, noben pa nima status umetnika, 6 dečkov pa je brez statusa. V 9. razredu ima 1 deček status športnika, nobena pa nima status umetnika, 6 dečkov pa je brez statusa. Iz grafa lahko vidimo, da večina učencev nima statusa, noben od učencev nima statusa umetnika.

Slika 27: Vpliva status na tvoje ocene?

V 7. razredu en učenec misli, da status vpliva na njegove ocene. V 8.razredu en učenec misli, da status vpliva na njegove ocene, dva učenca pa ne. v 9. razredu prav tako en učenec misli, da status vpliva na njegove boljše ocene.

Tabela 5: Imaš slabše ocene zaradi statusa?

Imaš slabše ocene, zaradi izgube statusa ?	DEČKI		
	7. RAZRED	8. RAZRED	9. RAZRED
DA	0	0	0
NE	0	0	0

Nobeden od učencev iz 7., 8. ali 9. razreda nima ne slabših in ne boljših ocen, zaradi izgube statusa. Iz grafa lahko razberemo, da noben od učencev ni izgubil statusa.

4.3 RAZPRAVA

Glede na zastavljene hipoteze smo dobile naslednje zaključke:

H1: Učenci, ki se ukvarjajo z obšolskimi dejavnostmi, imajo boljše šolske rezultate

To hipotezo smo potrdile, saj učenci, ki imajo manj prostega časa, si le tega znajo boljše organizirati. Tisti učenci, ki pa imajo veliko prostega časa, pa si časa ne znajo pravilno razporediti.

H2: Učenci, ki so se prej ukvarjali z obšolskimi dejavnostmi imajo še vedno dobre šolske rezultate

To hipotezo smo zavrgle, saj učenci, ki se z obšolskimi dejavnostmi ne ukvarjajo več, nimajo več tako zasedenega urnika in imajo več časa, ko bi lahko opravljali šolske naloge, a kljub temu še vedno drži to, kar smo potrdile v 1. hipotezi.

H3: Status športnika in status umetnika vplivata na boljše ocene

To hipotezo smo zavrgle, saj na naši šoli ima status športnika ali umetnika zelo malo število učencev. A kljub temu učenci s statusom nimajo boljših šolskih rezultatov, saj so vseeno popoldne preveč zasedeni s treningi.

H4: Učenci OŠ Markovci smatrajo prosti čas, kot čas za učenje

To hipotezo smo zavrgle, saj velika večina učencev svojega prostega časa ne smatra kot časa za učenje. Čas za učenje smatrajo kot čas, ko delajo šolske naloge in opravljajo šolske obveznosti. Prosti čas pa je za njih nekaj čisto drugega.

5 ZAKLJUČEK

Predvidevale smo, da imajo učenci manj prostega časa kot smo mislile. A kljub temu, ga nimajo dovolj menimo, da svoj prosti čas zapravljajo za nepotrebne zadeve.

Prišle smo do zaključka, da učenci premalo svojega prostega časa preživljajo v naravi in s prijatelji, namesto tega raje posedajo pred računalniki. Zelo nas je presenetilo, da starši svoje otroke premalo spodbujajo k kakovostnemu preživljanju prostega časa oz. dobile smo odgovore, da nekateri starši otrok sploh ne spodbujajo. Pri tem smo mnenja, da če bi starši otroke bolj spodbujali, bi otroci svoj prosti čas preživljali veliko bolj aktivno. Posledično pa bi otroci imeli boljše šolske rezultate, saj bi se bolj organizirali in bi vedeli kdaj imajo čas za učenje. Iz različnih raziskav lahko vidimo, da otroci, ki imajo bolj natrpane urnike z različnimi dejavnostmi, se znajo boljše organizirati in razporediti svoj prosti čas. Zanimiv je tudi podatek o statusu športnika. Naše predhodne generacije so imele več statusov. Tudi iz tega lahko sklepamo, da je vedno manj učencev in učenk športno aktivnih, vrhunskih športnikov pa na osnovni šoli sploh ni.

Raziskave so pokazale, da so učenci zelo obremenjeni s šolo in šolskimi obveznostmi. Vendar lahko vidimo, da glede na svetovno populacijo spadamo slovenski otroci med manj obremenjene učence.

Ugotovitve so pokazale tudi, da so učenci, ki se dodatno izobražujejo bolj inteligentni. Ravno to smo z našo anketo hotele tudi dokazati.

Verjamemo, da si je vsak anketiranec vzel čas za premislek o tem, kako bo v prihodnje izkoristil svoj prosti čas. Menimo, da smo naredile veliko delo, saj smo želele raziskati to področje na naši šoli, zraven tega smo pa veliko učencev in učenk spodbudile k večji organizaciji urnika v prihodnje. Same še vedno ostajamo mnenja, da tudi za naš prosti čas ostaja še vedno, dober slovenski pregovor, ki se glasi » *Vsak je svoje sreče kovač*«, zato verjamemo, da ne glede na generacije moremo sami poskrbeti za to, da bomo imeli dovolj počitka in bomo športno aktivni, kajti ta dejavnika sta najpomembnejša za naše počutje, predvsem, da za naše zdravje.

6 VIRI IN LITERATURA

- Berčič, H. (2001). Športna rekreacija v funkciji kakovosti življenja prebivalcev Slovenije V H. Berčič (Ur.), Zbornik slovenskega kongresa športne rekreacije (str. 9-20). Rogla: Prispevki in povzetki poročil, strokovnih predavanj in predstavitev 2. slovenskega kongresa športne rekreacije, z mednarodno udeležbo
- Černigoj Sadar, N. (1991). Moški in ženske v prostem času. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Černigoj Sadar, N. in Brešar, A. (1996). Prosti čas. V I. Svetlik (ur.), Kakovost življenja v Sloveniji (str. 197-212). Ljubljana, Fakulteta za družbene vede.
- Ferenček Rauter, M. (2004). Športna dejavnost v prostem času in kakovost življenja. Šport. 52, 44-46.
- Hočevar, F. (1981). Prosti čas. Ljubljana: Zveza kulturnih organizacij.
- Lešnik, R. (1982). Prosti čas: delo, človek, družba, vzgoja. Maribor: Založba obzorja.
- Lešnik, R.: K temeljem pedagogike in didaktike prostega časa. Študijsko gradivo. PF Maribor, Maribor 1987.
- Mlinar, S. (2007). Športna dejavnost in življenjski slog medicinskih sester, zaposlenih v intenzivnih enotah kliničnega centra v Ljubljani. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Moj prosti čas – center IRS (2007). Pridobljeno 10. 3. 2020 iz <http://center-iris.si/2018/01/18/moj-prosti-cas/>.
- Prosti čas (2014). Pridobljeno 10.3. 2020 iz <http://prej-potem.com/>
- Prosti čas – različne dejavnosti (2010). Pridobljeno 9. 3. 2020 iz <https://zpm-mb.si/>
- Sila, B., Krpač, T., (2004.). Nekatere značilnosti odraslih športno dejavnih Slovencev, posebno na področju fitnesa in aerobike. Šport, 52(1), 23-28.
- Stojanović, I. : Kakovostno preživljanje prostega časa na OŠ Brežice. Revija Didakta, let. 16, št. 100, 2006, str. 13-15.
- Škof, B., Zabukovec, V., Cecić Erpič, S. in Boben, D. (2005). Pedagoško – psihološki vidiki športne vzgoje. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo.
- Tomori, M. (2000). Duševne koristi telesne dejavnosti. V J. Turk (Ur.), Lepota gibanja (str. 60-70). Ljubljana: Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije.

7 PRILOGE

7.1 ANKETNI VPRAŠALNIK

ANKETA

NIMAM DOVOLJ PROSTEGA ČASA!

Pozdravlja te ekipa OŠ Markovci! 😊 Zanimalo nas je kako osnovnošolci preživljate svoj prosti čas, zato smo sestavile kratko anketo. Zanima nas kako izgleda tvoj prosti čas v tvojem delovnem tednu, zato prosimo, da si vzameš nekaj minut in odgovoriš na naslednja vprašanja. Anketa je anonimna.

Spol: M Ž **Starost:** _____ **Razred:** _____

1. Meniš, da imaš dovolj prostega časa?

- a) DA
- b) NE

2. Kaj zate pomeni PROSTI ČAS?

- a) _____

3. Kaj najraje počneš v prostem času? (Možnih je več odgovorov)

- a) Berem knjige
- b) Poslušam glasbo
- c) Grem na igrišče
- d) Družim se s prijatelji
- e) Gledam TV
- f) Grem na sprehod v naravo
- g) Ustvarjam, sem kreativen
- h) Ukvarjam se s športom
- i) Uporabljam računalnik
- j) Doma počivam in lenarim
- k) Drugo: _____

4. Koliko prostega časa imaš povprečno na dan?

- a) Manj kot 1 uro
- b) 1 uro
- c) 2 uri
- d) Več kot 2 uri

5. S kom največkrat preživljaš prosti čas?

- a) Sam
- b) S prijatelji
- c) Z družino
- d) S hišnim ljubljencem
- e) Drugo: _____

6. Kje največkrat preživljaš prosti čas? (Možnih je več odgovorov)

- a) Doma
- b) Pri prijateljih
- c) Na športnih aktivnostih
- d) Na prostem
- e) Drugo: _____

7. Smatraš prosti čas, kot čas za učenje?

- a) DA
- b) NE

8. Je prosti čas za tebe obšolska dejavnost?

- a) DA
- b) NE

9. Se med prostim časom učiš?

- a) DA
- b) NE

10. Te starši spodbujajo k aktivnemu preživljanju prostega časa?

- a) DA
- b) NE

11. Obiskuješ obšolske dejavnosti?

- a) NE
- b) DA (katere?) _____

12. Kakšen je bil tvoj lanski učni uspeh na OŠ?

- a) Odličen
- b) Prav dober
- c) Dober
- d) Zadosten
- e) Ne zadosten

13. Imaš kakšen status?

- a) DA – status športnika
- b) Da – status umetnika
- c) NE

14. Če si v prejšnjem vprašanju odgovoril/a z DA, misliš, da status vpliva na tvoje BOLJŠE ocene?

- a) DA
- b) NE

15. Imaš slabše ocene, zaradi izgube statusa ? (Odgovorijo samo tisti, ko so status imeli in jim je zaradi kakršnih koli razlogov status prenehal delovati).

- a) DA
- b) NE

HVALA ZA TVOJ ČAS!